

Samenvatting

Op 13 november 2022 ontstaat er brand op verpleegafdeling Schulenborgh van zorglocatie Krönnenzommer in Hellendoorn. De melding komt bij de meldkamer binnen als een automatisch alarm (OMS-melding) en vrij snel daarna krijgt de centralist meerdere automatische alarmen binnen, waarop een eerste eenheid wordt gealarmeerd. Bij contact met het object wordt brand bevestigd en worden er meerdere eenheden gealarmeerd.

Ter plaatse is er sprake van een onoverzichtelijke situatie: er is brand op afdeling Schulenborgh, de locatie is niet exact bekend en er zou nog minimaal één persoon in een kamer zijn. Uiteindelijk wordt opgeschaald naar 'zeer grote brand' en GRIP1. Er worden meerdere vuurhaarden aangetroffen die worden geblust. Er worden door de brandweer twee cliënten gered, waarvan één voorzien van vluchtmasker, en zeven personen geëvacueerd uit een binnenplein. In totaal worden door de brandweer en zorgmedewerkers van ZorgAccent 66 cliënten gered of geëvacueerd. Gelukkig vallen er geen fatale slachtoffers. Er ontstaat grote schade op de verpleegafdeling door de brand en het incident heeft veel impact op de bewoners en zorgverleners van ZorgAccent. Meerdere vuurhaarden, de grote mate van rookverspreiding en grootschalige ontruiming van een zorginstelling zijn aanleiding voor het opstarten van een incidentonderzoek. Tevens zijn er parallellen met eerdere branden in zorginstellingen te trekken. Het doel van het incidentonderzoek is om te leren van dit incident zodat de brandweer, samen met betrokken partijen, brandveiligheid en brandweezorg kan verbeteren bij vergelijkbare instellingen of doelgroepen.

De resultaten van het onderzoek zijn op basis van het kenmerkenschema beschouwd. De brand blijkt te zijn ontstaan door het ongewenst activeren van een aerosolgenerator door een cliënt. Bedrijfshulpverleners (bhv'ers) hebben de hierdoor ontstane rookwolk aangezien voor een brandruimte en hebben hierop met vier aerosolgeneratoren een bluspoging gedaan op verschillende locaties in de gangen. Dit zorgt voor een enorme (aerosol)rookproductie en verspreiding binnen de afdeling. Eén generator die wordt ingezet komt terecht nabij meubilair in een zogenaamde belevingsgang. De warmte die vrijkomt bij de activatie van de generator, ontsteekt deze. Hierdoor ontstaat er brand in dit gangdeel.

De brandweer komt bij dit incident voor veel taken te staan: brandbestrijding, redding, evacuatie en ontruiming, metingen verrichten en naverkenning. De complexiteit van het pand, inpandige gangen en grootschalige evacuatie van kwetsbare en niet-zelfredzame bewoners maken dit uitdagend. Dit vraagt veel van de slagkracht en coördinatie ter plaatse.

Er is door ZorgAccent voldaan aan wet- en regelgeving en er is geïnvesteerd in bouwkundige en installatietechnische brandveiligheidsmaatregelen. Ook zijn er voldoende bedrijfshulpverleners opgeleid en zijn deze vakbekwaam. Toch ontstaat er een brand met grote effecten en wijkt de situatie af van hoe er aan de voorkant over de brandveiligheid is nagedacht. Ondanks investeringen in brandveiligheid en goede wil blijkt het niveau van brandveiligheid niet voldoende om de aanwezige risico's te beheersen. Er is namelijk grote (brand)schade ontstaan en veel bewoners zijn gered of geëvacueerd. De gebouweigenschappen in combinatie met de keuzes van gebruikers vormen een potentieel probleem. De inpandige vluchtwegen combineren slecht met de aanwezigheid van vuurlast op de gangen en gevolgen van (ongewenste) activatie van aerosolgeneratoren (zichtbeperking & brandrisico). Daarbij zijn de bewoners voor ontvluchting afhankelijk van bhv of brandweer tijdens een incident en kost het door hun lichamelijke en cognitieve beperkingen veel slagkracht van de hulpverlening. Dit zorgt voor een grotere benodigde interventietijd. De verhoogde kwetsbaarheid van deze doelgroep verkleint echter de beschikbare veilige vlucht- en interventietijd.

Door de betrokkenheid van aerosolgeneratoren is dit incident aan te merken als bijzonder en slecht voorspelbaar. Er moet echter worden opgemerkt dat wanneer een voorspelbaar scenario had plaatsgevonden (brand in een kamer), hulpverleners voor eenzelfde soort uitdaging hadden gestaan. Deze brand in zorginstelling Krönnenzommer staat niet op zichzelf. De factoren die van invloed zijn geweest bij de brand in Krönnenzommer komen veelal overeen met die van andere branden in zorginstellingen. Het gaat hierbij om de variabelen rookverspreiding, kwetsbare en niet-zelfredzame personen en integrale brandveiligheid, aldus landelijke (incident)onderzoeksrapportages. Brandveiligheid moet integraal worden benaderd om de risico's te beheersen en gaat om de samenhang tussen het gebouw, zijn voorzieningen, het gebruik, type mensen en interventie.

Naar aanleiding van dit onderzoek wordt aanbevolen om voor gezondheidszorg-/woonzorgfuncties een risicogerichte benadering op te stellen, een risicoclassificatie te maken en op basis hiervan de incidentbestrijding af te stemmen en werkwijzen, procedures en vakbekwaamheid te organiseren voor incidentbestrijding in zorginstellingen.